

Міністерство культури та інформаційної політики України
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Вченої ради

КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого

«26» жовтня 2021 р.

Протокол № 7

Голова Вченої ради, професор

О. БЕЗІН

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та протидію харасменту, булінгу, кібербулінгу та мобінгу
у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

1. Загальні положення

1.1. Положення про запобігання та протидію харасменту, булінгу, кібербулінгу, мобінгу у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого (далі - Положення) розроблено відповідно до Декларації ООН про права людини, Конвенції ООН про права дитини, Конвенції ООН про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти, Конституції України, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», Статуту КНУТКіТ.

1.2. Метою цього Положення є запобігання та протидія випадкам булінгу, кібербулінгу, харасменту, мобінгу серед здобувачів вищої освіти та працівників Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:

Харасмент – домагання, примушення, знуцання, шантаж, погроза, психологічна травля, що ображає та принижує честь, гідність, самоповагу іншої людини, викликає відчуття нікчемності.

До харасменту відносять:

- сексуальні домагання, примушення на роботі чи під час навчання (специфічні жарти, жести, сексуальні натяки, торкання, соромницькі анекдоти, непристойні пропозиції);

- насміхання, небажані зауваження, жести, міміку або жарти з приводу раси, національності, релігії, статі, віку, інвалідності, висміювання сексуальної орієнтації, сімейного стану та інших ознак, які можуть послужити підставою для дискримінації;

- шантаж, погрози, залякування з приводу раси, національності, релігії, статі, інвалідності, хобі, професії, соціальної культури, зовнішнього вигляду та інше, таке як, небажані фізичні контакти (поплескування, пощипування тощо), що дошкуляє, принижує, викликає відчуття нікчемності.

Головні ознаки харасменту:

- суб'єкт та адресат харасменту знаходяться в ієрархічній залежності: начальник – підлеглий, викладач – здобувач вищої освіти;
- суб'єкт, що впроваджує харасмент, завжди порушує особисті (психологічні, фізичні) кордони адресата;
- харасмент впроваджується за умов: а) відсутності свідків; б) близькості з адресатом.

Булінг – (цькування) учасника освітнього процесу, тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін: 1) кривдник (булер), 2) потерпілий (жертва булінгу), 3) спостерігачі (свідки за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди пониження, тривога;
- підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Кібербулінг – або інтернет-мобінг, або електронний булінг – це форма агресії, яка набула поширення з появою мобільних телефонів та Інтернету. «Зброєю» кібербулера стають соціальні мережі, форуми, чати, мобільні додатки тощо. Будь-які її форми мають на меті дошкулити, нашкодити чи принизити людину віртуально дистанційно, без фізичного насильства.

Мета кібербулінгу – навмисна провокація чи залякування задля одержання влади над людиною та психологічної насолоди від її страждань. Люди, які стали об'єктом нападок, атак через комунікацію на інтернет-ресурсах чи у соціальних мережах, переживають ті ж самі негативні емоції та впадають у ті

ж самі хворобливі стани, які раніше були притаманні лише реальній взаємодії.

До різновиду кібербулінгу належать:

- *флейм* (інтернет-сварка, коли учасники дискусії відходять від основної теми обговорення і переходять на взаємні образи і нападки),

- *тролінг* (постинг завідомо провокаційних повідомлень).

Мобінг (з англійської – банда) – це колективне систематичне знуцання, регулярне цькування, направлене на професійну дискредитацію колеги по роботі, навчання.

Мета мобінгу – спричинити соціальну ізоляцію, зробити жертву вигнанцем, ізолювати її від колективу, створити атмосферу психологічного дискомфорту і таким чином витіснити, заставити звільнитися, нагнати страху іншим, підкреслити свою владу, значущість, створити

«авторитет» в очах у співробітників і якісно виділитись на фоні жертви, насолоджуватися її стражданнями.

Мобінг реалізується групою осіб, яка узгодженими діями, регулярно за допомогою зачіпок, підстав, принизливої критики, зневаги, прискіпливого формалізму, підтасовок, утиску прав, засобом наклепів, доносів, мовних образ, що супроводжуються інтригами, сарказмом, лицемірством, вербальною агресією, інсинуаціями, психологічними знуцаннями, принизливими жартами, образами, досягає соціальної ізоляції жертви.

2. Принципи запобігання та протидії харасменту, булінгу, кібербулінгу, мобінгу

- Офіційне розслідування, висвітлення, та розголос факту, що порушує Ст.173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

- Дотримання установчих документів, Правил внутрішнього розпорядку КНУТКІТ;

- Взаємоповага, гуманність, справедливість, правдивість, толерантність, милосердя, доброчесність, що регулюють діяльність, поведінку людей, їхню

взаємодію та спілкування.

- Утвердження поваги до суспільної моралі та загальнолюдських цінностей.

- Дотримання норм етикету – ввічливості, тактовності, коректності, вихованості.

- Впровадження морально-етичних принципів запобігання та протидії випадкам булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту серед здобувачів вищої освіти та працівників КНУТКіТ сприяють розбудові демократичного правового суспільства в Україні, спрямуванню освіти в університеті до світових та європейських стандартів.

3. Учасники процесу запобігання та протидії харасменту, булінгу, мобінгу та кібербулінгу

Ректор КНУТКіТ:

- затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію харасменту, булінгу, мобінгу, кібербулінгу в Університеті;

- сприяє виконанню заходів з надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам вищої освіти, які зазнали шкоди від харасменту, булінгу, мобінгу, кібербулінгу або стали його свідками.

- співпрацює з підрозділами Національної поліції України, Кіберполіції щодо випадків харасменту, булінгу, мобінгу, кібербулінгу в КНУТКіТ;

- сприяє створенню безпечного освітнього середовища в КНУТКіТ.

Проректор з науково-педагогічної роботи:

- контролює облік випадків та оформлення відповідної документації (заяв, протоколів комісії з профілактики правопорушень);

- бере участь у засіданнях Комісії з профілактики правопорушень університету для розгляду випадків булінгу, мобінгу, кібербулінгу і харасменту, яка за результатами проведеного розслідування вживає відповідних заходів;

- забезпечує реалізацію просвітницького напрямку всіх учасників

освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, консультацій та з метою формування навичок толерантної ненасильницької поведінки спілкування та взаємодії;

- забезпечує прозорість та інформаційну відкритість шляхом формування та оприлюднення на вебсайті результатів роботи комісії з профілактики правопорушень;

- контролює розміщення на інформаційних стендах інформацію та нормативно-правові акти з питань щодо протидії харасменту/ булінгу/ мобінгу;

- розробляє план заходів, спрямованих на запобігання та протидію харасменту/ булінгу/ мобінгу;

- визначає порядок розгляду заяв про випадки харасменту/ булінгу/ мобінгу в КНУТКіТ;

- визначає заходи реагування на доведені випадки булінгу в КНУТКіТ та відповідальність осіб, причетних до булінгу;

Керівники структурних підрозділів КНУТКіТ, науково-педагогічні працівники, художні та наукові керівники, працівники гуртожитку:

- забезпечують здобувачам вищої освіти захист під час освітнього процесу та в позанавчальний час від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі харасменту, булінгу, мобінгу за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю та психологічному стану;

- повідомляють Комісію з профілактики правопорушень про факти булінгу, мобінгу та харасменту стосовно здобувачів вищої освіти педагогічних працівників та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;

- сприяють Комісії з профілактики правопорушень у проведенні розслідування щодо випадків харасменту, булінгу, мобінгу виконуючи рішення та рекомендації Комісії з протидії випадкам булінгу, мобінгу,

кібербулінгу, харасменту, серед здобувачів вищої освіти та працівників КНУТКіТ.

Комісія з профілактики правопорушень:

- скликається для прийняття рішення за результатами розслідування про факти булінгу, мобінгу та харасменту;

- у своїй діяльності Комісія керується Кодексом України «Про адміністративні правопорушення», Законами України «Про освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо протидії булінгу», цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами з питань протидії булінгу;

- Комісія має право залучати зовнішніх експертів, юристів до розгляду справи, а також представників Національної поліції України та Кіберполіції.

3. Порядок подання та розгляду заяв про випадки харасменту, булінгу, мобінгу та кібербулінгу

- Учасники освітнього процесу подають заяву на ім'я ректора про випадок булінгу, мобінгу або харасменту по відношенню до будь-якого учасника освітнього процесу.

- Комісія з профілактики правопорушень розглядає заяву не пізніше як через п'ять робочих днів з дати подання та приймає рішення щодо проведення розслідування.

- Комісія проводить повне та неупереджене розслідування щодо випадків булінгу, мобінгу або харасменту із залученням учасників (жертви, агресора, свідків) та приймає відповідне рішення.

- Комісія у своїй роботі використовує альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів, за допомогою якого дві або більше сторони спору намагаються в рамках структурованого процесу самостійно, на добровільній основі досягти згоди (метод «Медіації») і прагне до усвідомлення відповідальності за вчинок і підписання мирової угоди між учасниками булінгу, мобінгу та харасменту.

- Рішення Комісії підтверджується протоколом та копією мирової угоди, що зберігається в паперовому вигляді з підписами всіх членів комісії.

- У разі підтвердження факту вчинення повторного булінгу, мобінгу або харасменту за результатами розслідування та висновків Комісії про це повідомляються підрозділи Національної поліції України, Кіберполіції.

4. Очікувані результати

Впровадження Положення про запобігання та протидію харасменту, булінгу, мобінгу, кібербулінгу у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого має досягнення таких результатів:

- поважати гідність, права, свободи та інтереси всіх учасників освітнього процесу в КНУТКіТ, які не суперечать чинному законодавству;

- дотримуватись етичних норм, моральних принципів, відповідально та дбайливо ставитись до власного психологічного здоров'я і психологічного здоров'я оточуючих;

- формувати в колективі КНУТКіТ навички здорового способу життя;

- формувати у здобувачів вищої освіти культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні та злагоді між етнічними, національними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;

- повідомляти керівництво КНУТКіТ про факти булінгу, мобінгу, харасменту, стосовно здобувачів вищої освіти, працівників та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;

- бути правдивими, справедливими, патріотичними, гуманними, толерантними, особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей.

5. Прикінцеві положення

8.1. Положення затверджується Вченою радою Університету й уводиться в дію наказом ректора.

8.2. Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень.

8.3. Зміни й доповнення до Положення розглядаються й затверджуються вченою радою Університету й уводяться в дію наказом ректора Університету в установленому порядку.